

Het in de Noordzee gelegen rifgebied Borkumse Stenen werd in kaart gebracht.

Foto: Udo van Dongen.

Duikexpeditie brengt uniek Noordzeerif in beeld

Het bijzondere rifgebied Borkumse Stenen in de Noordzee is nog veel rijker aan plant- en diersoorten dan werd aangenomen. Experts hebben tijdens een duikexpeditie, begin juni 2015, het gebied ten noorden van Schiermonnikoog voor het eerst in beeld gebracht. Daaruit blijkt dat er een hoge dichtheid en diversiteit van diersoorten voorkomen, van dwergpijlinktvissen tot het zachte koraal dodemansduim en allerlei jonge vissen. De organisatoren van de expeditie – Stichting Duik de Noordzee Schoon, het Wereld Natuur Fonds en Stichting De Noordzee – roepen Nederland op om het gebied te beschermen.

Van de Borkumse Stenen is pas een klein gedeelte (7%) van het Nederlandse deel goed in kaart gebracht. Toch staat vast dat het gebied zeer belangrijk is voor de natuur in de Noordzee, omdat het voor een groot deel bestaat uit grind en stenen. Op die harde ondergrond kan zich veel zeeleven hechten. De duikers troffen grind aan en stenen van wel 4 meter doorsnede. Opvallend was daarnaast de ontdekking van velden schelpkokerwormen op de zand- en kleibodem. Die dieren maken driedimensionale rifstructuren die, net als stenen, een natuurlijk houvast vormen voor allerlei diersoorten. Die structuren variëren van een soort hoogpolig tapijt tot grotere bulten. Tijdens de expeditie is verschillende keren gedoken in het rifgebied. Daarbij hebben de duikers een aantal bijzondere soorten gezien, waaronder de dwergpijlinktvis, harnasmannetje (een bebaarde vis), dodemansduim (uniek koraal), sponzen, veelkleurige anemonen, zeeanjelieren, jonge krab, jonge platvis, botervis, pitvis, ringsprietgarnaal, grote vlakslak en grondels. Waarschijnlijk heeft het rif een nog veel grotere oppervlakte dan tot nu toe was gedacht.

De initiatiefnemers wilden met deze expeditie het belang van stenen en grind in de Noordzee op de kaart te zetten en degelijk beleid afdwingen. Maar, de initiatiefnemers benadrukken dat ook wrakken, die vaak meer dan honderd jaar oud zijn, behouden moeten blijven. "Wrakken zijn niet alleen cultuurhistorisch erfgoed, ze zijn ook kunstrippen en 'hotspots' voor biodiversiteit", zegt Ben Stiefelhagen van Duik de Noordzee schoon. "Ze fungeren als mini-natuurgebieden en kunnen helpen om de rijkdom aan plant- en diersoorten te herstellen".

bedreigd

Dit unieke rifgebied is nog niet beschermd in Nederland. De kans bestaat daardoor dat de bijzondere natuur op dit rif verder verdwijnt. Sleepnetvisserij komt hier nog steeds voor, hoewel het gebied van relatief beperkt economisch belang is voor de visserij. Toch kan iedere sleep van een vissersnet enorme schade toebrengen aan het bodemleven en de rifstructuren die er aanwezig zijn. De Duitse overheid heeft hun deel van het 'Borkumer Riffgrund' al aangewezen voor bescherming. Het gebied kan een belangrijke schakel worden

in een netwerk van beschermde gebieden op de Noordzee. Natuur houdt niet op bij de landsgrens en daarom roepen de initiatiefnemers van de expeditie de Nederlandse overheid op om zo snel mogelijk over te gaan tot bescherming van de Borkumse Stenen. ■

BEN STIEFELHAGEN

BEN@DUIKDENOORDZEE.SCHOON.NL
(STICHTING DUIK DE NOORDZEE SCHOON),

LISA VAN DER VEEN

L.VANDERVEEN@NOORDZEE.NL

(STICHTING DE NOORDZEE)

DYLAN DE GRUIJL DGRUIJL@WWF.NL

(WERELD NATUUR FONDS)

Foto: Udo van Dongen.

Links: De route die de expeditie Borkumse Stenen aflegde.

Rechts: Door sleepnetvisserij zou de bijzondere natuur op het rifgebied Borkumse Stenen wel eens kunnen verdwijnen.

Onder: Het wrak Nautilus nadat de spooknetten verwijderd werden.

Foto: Cor Kuyvenhoven.

